

ХРИСТИАНСКИ СВѢТЪ

МѢСЕЧНО ИЛЮСТРОВАННО РЕЛИГИОЗНО СПИСАНИЕ.

ГОД. X.

Ю Л И Й, 1901.

БРОЙ 7.

Каква подготовка се изисква за една успѣшна християнска работа?

Сполуката въ каквато и да е работа зависи много отъ дарбата и особената подготовка на работника за тази работа. Каква е изискуемата подготовка за една успѣшна Християнска работа? Прѣди да търсимъ отговора на този въпросъ нека видимъ какво трѣбва да се разбира съ Християнска работа и кои сж лица, отъ които се очаква да вършатъ тази работа.

Съ християнска работа азъ разбирамъ *Христовата работа*, а Христовата работа бѣше да спасе грѣшниците, да потърси и да спасе погиналото. Всичкиятъ Негови движения отъ мѣсто на мѣсто, всичкиятъ чудеса и благодѣяния, които Той вършеше, всичкиятъ Му проповѣди и поучения, се свеждатъ все къмъ това—спасението на безсмъртни души. Съ християнска работа, тогава, трѣбва да разбираме всичко, което има за цѣль или спомага за спасението на една душа.

Работниците сж всичкиятъ Християни. Всички, които влизатъ въ състава на една войска, отъ генерала до послѣдния редникъ, сж войници, и отъ всички тѣхъ се изисква да вършатъ волята на господаря. Отговорноститъ на нѣкои сж, наистина, по-големи, отколкото оиѣзи на дру-

ги, но всички еднакво сж длъжни да воюватъ, когато прѣдстои да се прѣвземе нѣкоя страна, или при нашествието на неприятеля. Така отъ всички християни се изисква работа за да се покори свѣтътъ Христу. Отъ пастиритъ и проповѣдниците, както отъ офицеритъ въ войската, може да се очаква повече; тѣхната отговорностъ може да е по-голема. Но не сж само тѣ лица, които сж натоварени съ тази важна и велика работа. Самички офицеритъ съ всичкото си звание, военно изкуство и способности, не могатъ стори нищо противъ неприятеля. Войниците сж силата на бойното поле. Така е и въ християнската работа. Обикновенитъ християни сж силата. Тѣ, ако не сж живи, тѣ ако не работятъ за обръщанieto на грѣшници къмъ Христа, църквата ще бѣде безсилна, ще мъртвѣе, ще бѣде побѣдена. Всѣкой, който е спасенъ е призванъ да бѣде сръдство за спасението и на други. Тази работа не е само за пастиритъ и проповѣдниците, но за всѣкой християнинъ. Всѣкой лично е призованъ; слѣдователно, назначението на Божий люде е, всѣкой да се старае да приведе при Христа приятеля си, всѣкой да каже нѣкому: „За когото писа Мойсей въ закона и пророцитъ, намирехме Исуса сина Иосифова, който е отъ Назаретъ“.

Който християнинът иска да бъде сполучлив въ придобиването на безсмъртни души, трѣбва прѣди всичко напълно да съзнава колко важна и каква велика работа се очаква отъ него. Да бъде човѣкъ способенъ богословъ е важно нѣщо, да умѣе да защити своята страна въ богословски прѣния и то е важно, но отъ всичко най-важното е да може да обръща души. Даниилъ ни казва (12; 3): „Опѣзи, които обръщатъ мнозина въ правда, ще сияятъ като звѣздитѣ въ вѣкове на вѣкове“. Апостолъ Павелъ, както и Мойсей (Мих. 32; 32), бѣше така загриженъ за избавлението на своя народъ, щото това му причиняваше голѣма скѣрбъ и непрѣстанна мѣка на сърдцето му; до толкова той милѣялъ за тѣхното спасение, щото казва: „Желалъ бихъ самъ азъ да съмъ анатема, сиречъ отлъченъ отъ Христа заради моитѣ братия и за моитѣ по плѣтъ роднини“. (Рим. 9; 3); Апостолъ Яковъ показва колко важна и колко славна е тази работа, когато казва, че който е обърналъ грѣшния отъ заблудението на пѣтя му, ще спасе душа отъ смъртъ, и ще покрие множество грѣхове“ (Яковъ 5; 20).

За една работа сама по себе толкова важна и велика и отъ която слѣдствията се простиратъ толкова на далечъ, непрѣменно нѣкаква подготовка трѣбва да е необходима. Въ що тогава се състои тази подготовка? Тя се заключава главно въ двѣ нѣща: постоянното прѣбъдване на Светаго Дѣха въ насъ и Божието Слово въ сърдцата ни „като огънь пламналъ“ (Иер. 20; 9). Тѣзи сж двѣ необходими както за проповѣдника така и за всѣкой, който иска да бъде сполучливъ въ обръщанieto души къмъ Христа. Безъ тѣзи двѣ нѣща Христовиятъ работникъ е машина, безъ двигателната сила. Всѣка такава машина е заетой и никаква работа неможе да изкарва.

Да бъде изпълненъ отъ Духа Светаго е първата и най-голѣмата нужда на християнския работникъ. Безъ това приспособление всичкитѣ други сж безпо-

лезни. Нека помни всѣкой добръ, че духовната работа се върши „не чрѣзъ сила ни чрѣзъ крѣпость, но чрѣзъ Духа Ми, говори Господъ Саваотъ.“

На своитѣ ученици Господъ нашъ Исусъ Христосъ заръча прѣди да започнатъ работата, която имъ повѣри, да чакатъ въ Иерусалимъ обѣщанието на Отца, което бѣше: „Вие ще приемете сила, когато слѣти Духъ Светий на васъ“. Само слѣдъ изпълнението на това обѣщание щѣха тѣ да бъдатъ готови да сж Негови свидѣтели и въ Иерусалимъ и въ всяка Иудея и Самария. Прѣзъ това врѣме, до като чакаха за изпълнението на това обѣщание, тѣ изпитваха себе си; изпраздниха изъ сърдцата си себелюбието; пропѣдиха съмнѣнитя и страха; измѣниха цѣлѣта на живота си; свѣтовнитѣ си пожелания замѣстиха съ духовни. Така тѣ се приготвиха за да бъдатъ обзети и изпълнени отъ Светаго Духа, който слѣтѣ на тѣхъ въ деня на Петдесетницата. Тогава тѣ се сдобиха съ силата за да могатъ да обръщатъ души. Тогава тѣ започнаха ежедневно да свидѣтелствуватъ за Христа и проповѣдѣта нѣмъ, ако и сама по себе проста, бѣше облѣчена съ Божествена сила. Не е ли това помазанието, за което Иоанъ пише (Иоан. 2; 20 и 27) и казва: „Вие имате помазание отъ Светаго“? Тогава, и ние, ако искаме да започнемъ такава една сполучлива християнска работа, трѣбва прѣди всичко да потърсимъ тази сила. Потрѣбно е едно опразднуване на сърдцата ни, едно изхвърляне на себе за да можемъ да бъдемъ изпълнени отъ Духа Светаго. Съ такава приготвеност се осигурява сполука.

Божие слово въ сърдцето е втората потребба. Не плѣнителнитѣ думи произходящи отъ човѣшка мадрость, но самото слово Божие, както го имаме въ Светото Писание. Това слово се нарича мечѣтъ на Духа. За него ни се казва, че то е „живо, и дѣятелно, и по-остро отъ всѣкой мечъ, остъръ и отъ двѣтѣ страни и прѣминува до раздѣленieto на

душата и на духа и издирва помисленията и намърненията сърдечни“. (Евр. 4; 12). То е прогласено и доказано „сила Божия за спасение“. (Рим. 1: 16), способно да спасява души (Яковъ 1; 21), негледното сѣме, чрѣзъ което сме се възродили (1 Петър. 1; 23). Важно е, тогава, ако работимъ чрѣзъ Духа за спасението на души да употребяваме и оржжието, съ което Той си служи. Най-сполучливи християнски работници сж тѣзи, които успѣятъ да си служатъ съ Словото Божие. Тайната на Г-нѣ Мудевата сила се е криела въ неговото вѣщо употребление на словото Божие. Неговитѣ проповѣди сж били облечени въ Библейски языкъ и прѣпѣлени съ Библейски пояснения. Въ личната му работа на загриженитѣ изпитвачи той отговарялъ съ „така говори Господъ“ и тогава имъ е привеждалъ Библейски стихове. За чудение ли е, тогава, че хиляди сж се обръщали къмъ Христа чрѣзъ него? Ние много пѣти съ нашитѣ мудрувания повече заплитаме и замъгляваме усърдния изпитвачъ на истината. Нека помнимъ, че нищо неможе да земе мѣстото на Словото Божие.

Но за да може човѣкъ да си служи съ Светото Писание, той трѣбва да го има написано въ сърдцето си. А за да бжде то така написано на сърдцето, нужно е внимателно и систематично да се изучава. Всѣкой, който иска да бжде сполучливъ въ християнската си работа, трѣбва да се старае да прѣдстави себе си „удобренъ прѣдъ Бога, работникъ, който нѣма отъ що да се срамува, като разподѣля право словото на истината“ (2 Тим. 2; 15).

Но нека отбѣлжамъ сега още и нѣкои други приспособления необходими за сполучливата християнска работа. Азъ ще посоча само петъ:

1. *Лично благочестие.* Съ това азъ искамъ да се разбира това влияние на спасителната Божия благодать и тази христоподобностъ въ характера, които изпълватъ живота съ благоуханието на Хри-

стовото присѣствие. Християнинътъ трѣбва да е окруженъ съ атмосферата на християнското благочестие, и като се движи въ свѣта, да носи тази атмосфера съ себе си, както земята носи своята атмосфера, така щото всѣкой, който дойде въ съприкосновение съ него въ живота, да почувствува благоуханието на неговото благочестие. Когато говоримъ нѣкому за Христа, думитѣ ни ще иматъ сила само, когато задъ тѣхъ има християнски животъ. Колко често ние сме принудени да мълчимъ поради непослѣдователността въ живота ни. Тѣй като тѣзи, за чѣто обръщание трѣбва да работимъ, не се занимаватъ да изучаватъ живота на Самаго Исуса, то тѣ трѣбва да Го видятъ въ послѣдователитѣ Му. Въ една смисълъ, ние, които носимъ Неговото име, трѣбва да бждемъ изявление на Бога въ плътъ, повторно въплощение на Исуса Христа въ нашия животъ. Нашето вътрѣшно естество, нашиятъ духовенъ животъ трѣбва да бжде обработенъ отъ изкусната дѣсница на Господа, прѣди да може той впечатително да се прѣдаде и на други посрѣдствомъ естествения каналъ на око, гласа и ржката. Грѣшитѣ мѣста въ нашия животъ трѣбва да се изгледатъ отъ Христа; кривитѣ черти да се изправятъ; даже и естествениѣ ни слабости и особености, които даватъ поводъ на другитѣ да гледатъ съ прѣдрасждѣкъ противъ насъ, трѣбва да се прѣмахнатъ. Плодоветѣ на Духа въ живота ни придаватъ сила на всичкитѣ ни старания за спасението на тѣзи около насъ. А тѣзи плодове ето кои сж: любовь, радостъ, миръ, дълготърпение, благодь, милосердие, вѣра, кротость, въздржанне (Гал. 5; 22—24). Има ли тѣзи въ живота ни, ще имаме и успѣхъ въ старанията ни да вършимъ Християнска работа.

2. Християнскиятъ работникъ, ако иска да е сполучливъ въ работата си, той трѣбва да бжде съчувствителенъ, да питае въ сърдцето си къмъ тѣзи, за чѣто спасение работи, чувства не малко нѣщо погорни отъ омраза, но такива каквито пи-

тае Богъ къмъ всичкитѣ Негови създания, които сж се отдалечили отъ него. Когато има такива чувства, тѣ немогатъ да не се разбератъ.

Допустимо е, наистина, възмущение противъ грѣха и то възмущение, което ще изисква дори и наказанието на грѣха, но къмъ грѣшника винаги трѣбва да има съчувствие и копнѣене за спасението му. Като чете човѣкъ словото Божие, не може да не чувствува като че Богъ е изчерпалъ всичкитѣ източници на езика въ старанието Си да направи човѣцитѣ да съзнаятъ колко голѣмо съжаление питае Той къмъ тѣхъ. По-силни изражения не могатъ се намѣри. По-нежни умоления немогатъ се направи. И всичко това, нека помнимъ добръ, Той го прави за блудния синъ, за изгубения, за опадналия, за душата, която е така опетнена отъ грѣха, щото за нея вратата на почетното общество е затворена. Нека помни християнскиятъ работникъ, че Исусъ не дойде да призове праведнитѣ, но грѣшницитѣ на покаяние и до толкова това личеше въ Неговата работа, щото то му спечели и титлата, „приятелъ на митаритѣ и грѣшницитѣ“.

Нѣщо подобно на това съчувствие къмъ грѣшницитѣ трѣбва да разпаля сърдцето на християнския работникъ. Фарисеизмътъ трѣбва да отстѣпи на състрадателното копнѣене за спасението на грѣшника. Колкото справедливо възмущение и да има въ сърдцата ни противъ грѣха, ние не трѣбва да допускаме то да затвърдява сърдцата ни противъ изпадналия, немаментъ грѣшникъ, когото Сатана иска да съсипе. Мисълта, че едно безсмъртно същество рискува да изгуби всѣка добродѣтелъ на този свѣтъ и всякото блаженство на бѣдация животъ, трѣбва да е достатъчна да разтопи сърдцата ни и да възбуди въ тѣхъ съжаление и копнѣене за спасението на такива същества.

3. *Планъ въ работата* е друго необходимо нѣщо за сполучливо християнска работа. Всѣка сполучлива извършена ра-

бота е плодъ на внимателно обмисляване и планиране. За домашнитѣ си работи, за работилницата, за търговията, за училището, ний мислимъ и внимателно планираме. Трѣбва ли Христовата работа, работата за избавлението на изгубенитѣ, най-възвишената отъ всички работи, да я вършиме прѣзъ купъ за грошъ, безъ никакъвъ планъ, безъ никакъвъ редъ? Напротивъ тази, най-великата отъ всички работи, трѣбва да я вършимъ съ най-голѣмо внимание и смисленостъ.

Имашъ ли прѣдъ видъ нѣкоя безсмъртна душа, на която искашъ да посочишъ Спасителя, съдни първо и обмисли, скрой си планъ какъ да постигнешъ. Въ дюканиитѣ си продавачитѣ изучаватъ вкусоветѣ и наклонноститѣ на купувачитѣ за да знаятъ какъ да постигнатъ съ тѣхъ. Не трѣбва ли съ още по-голѣмо внимание, ние да изучаваме кога и какъ е най-добръ да се доближимъ до грѣшника и какво да му кажемъ, ако искаме да го заинтересуваме въ спасението на неговата душа и да възбудимъ у него желание да рѣши този важнѣйши въпросъ, „какво ще даде човѣкъ въ замѣна на душата си“?

Изкусниятъ военачалникъ изучава мѣстността окружающа крѣпостта, която той иска да прѣвземе; той внимава дѣ поставя своитѣ укрѣпления, какъ нарежда войскитѣ си и постепенно окружава крѣпостта, додѣто направи обсадата свършена и за неприятеля не остава друго освѣнъ да капитулира. По сжкия начинъ християнскиятъ работникъ трѣбва да изучава разположението и обстановката на душата, която той иска да спасе, така мѣдро да пристѣпва къмъ нея и така да спечали довѣрието и любовта ѝ, щото притежательтъ ѝ радостно да прѣдаде сърдцето си Христу. „Който придобива души, мѣдъръ е“ казва мѣдрецътъ (Прит. 11; 30.) Яковъ казва: „Ако ли нѣкой отъ васъ е оскуденъ отъ мѣдростъ, да проси отъ Бога“ (Иаковъ 1; 5). Съ тази мѣдростъ, тогава, която може да изпроси отъ горѣ и съ своето благораазумие Християнскиятъ работникъ ще бѣде сполуч-

дивъ въ ловенето на чело̀вѣци съ мръс-
жата на истината.

4. Четвърта необходимостъ за да бѣде сполучливъ християнскиятъ работникъ е *търпението и постоянството*. Всичкиѣ реформи много мудро вървятъ и който иска да бѣде сполучливъ въ каква и да е реформа трѣбва да приложи къмъ ревността си и една много голѣма доза търпение. Да се докара човѣкъ до съзнание на душевната си опасностъ е мудна работа. Убѣжденията мудро се промѣняватъ. Старитѣ навици наздраво се държатъ за насъ и когато най-неочакваме, проявяватъ своя животъ. Всичко това трѣбва да се има прѣдъ видъ при трудоветѣ за спасението на души. Духовното хладнокрѣвие у чело̀вѣцитѣ мѣчно се изкоренява. Съпротивлението на свѣта противъ истината често бива ожесточено и много продължително. Хората не искатъ изведнажъ да видятъ истината така както ние я виждаме. Тѣхнитѣ прѣдразсѣдци, прѣдвзетитѣ имъ понятия, коравитѣ имъ сърдца не имъ позволяватъ да приематъ истината. Като християнски работници, при такива обстоятелства, намъ е нужно това търпение, което само ще ни даде възможностъ да извършимъ работата си добръ. Ние трѣбва да призовемъ на помощъ това постоянство, което незнае, що е обезсърчение. Както нашиятъ Спасителъ е билъ дълготърпеливъ къмъ насъ, безъ да е обръщаль внимание на нашата непризнателностъ, безъ да е охладнѣвалъ отъ нашето хладнокрѣвие, безъ да е бѣгалъ отъ нашето съпротивление, така трѣбва и ние да постоянствуваме. Сподуката може за дълго време да не послѣдва, но когато дойде, ще бѣде толкозъ по-приятна.

5. Последня но не малка по важностъ необходимостъ е *молитвата*. Всичкиѣ други приспособления, които до тука съмъ упоменаль, могатъ да се придобиятъ чрѣзъ това срѣдство. Молитвата значи сила. Когато чакаме прѣдъ Бога въ молитва, ние опразднуваме сърдцата си отъ себе и се изпълняваме съ Светаго Духа. Чрѣзъ

общението ни съ Христа въ насъ се възбужда тако̀ва съчувствие къмъ погнупащитѣ и тако̀ва ревностъ за избавленieto имъ, каквито имаше въ Него. Когато чрѣзъ молитва дохождаме въ съприкосновение съ Бога, нашето естество се прѣчиства и ние ставаме повече богоподобни. Когато се молимъ надъ словото Бжже, очитѣ на разума се отварятъ за да разбпратъ значението му и мъдростъ ни се дава да знаемъ какъ да го употребяваме и прилагаме въ живота.

Онази, Комуто е дадена всѣ̀ка властъ на небото и на земята, се общава да подкрѣпня Своитѣ работници, като прѣбѣжда съ тѣхъ до скончанието на вѣ̀ка, но същевременно Той заповѣдва и ние да търсимъ Неговото присѣтствие и да работимъ за Неговата слава. Той е, който спасява, но пакъ Той ни казва, че и нечиститѣ духове неизлизатъ освѣ̀тъ чрѣзъ постъ и молитва. И тѣй съ молитва и работа какво не е възможно за християнския работникъ въ придобиването на души? Псалмопѣвецътъ ни казва че „който излѣзва съ плачь и носи сѣ̀ме за сѣ̀яне, той непрѣменно съ радостъ ще се върне и ще носи сноповетѣ си“.

Всѣ̀кой, който се нарича християнинъ, нека помни, че е работникъ Христовъ. Нека, тогава, всички да се приготвимъ за работа и да покажемъ себе си достойни служители Христови. Покоряването на свѣ̀та Христу е прѣдоставено на насъ. Нека всѣ̀кой се пригответи и извърши своя дѣ̀лъ отъ тази велика работа. Нека идемъ при приятелитѣ си, при роднинитѣ, при отнадиалитѣ и изгубенитѣ и да имъ кажемъ за Исуса и за спасението, което Той е готовъ да имъ даде. Така ние ще изпита̀ме най-голѣмата радостъ въ живота си, когато ги чуемъ да изповѣ̀датъ както Натанаила и кажатъ: „Учителю, Ти си Сияъ Божий, Ти си царь Израилевъ“ (Иоана 1; 49). Така ние ще си приготвимъ сами украшения за славния вѣ̀нецъ, който ще ни се даде при свършека на трудоветѣ ни.

М. Н. Поповъ.

„Трѣбва ли и до колко може християнинътъ да върви съ свѣта?“

(Продължение и край).

III. Трето: До колко може християнинътъ и до колко му е забранено да върви съ свѣта? Тука трѣбва да се иматъ прѣдъ видѣ множеството чиновници, търговци, занаятчии, ученици, ученички, художници, политикани, списатели, издатели и пр. и пр. които сж поставени тъй, че не могатъ да излѣзнатъ отъ свѣтовнитѣ съобщения безъ да турятъ край на занятieto си. Тѣ сж въ свѣта и на работа съ свѣта, не могатъ прѣждевременно да излѣзатъ отъ него. Значи, нашиятъ прѣдметъ е принуденъ да имъ позволи да останатъ така. Но ще попита нѣкой, не сж ли въ опасностъ да попиятъ духа на окружающия свѣтъ? Да; но защо не тѣ да упражняватъ приятното християнско влияние върхъ съдружницитѣ си, та да види свѣтътъ силата за добро въ Христовитѣ учения? Казва се, че отъ обрънатитѣ къмъ Христа въ езически страни $\frac{9}{10}$ сж плодъ отъ искрення християнски животъ на онѣзи, чийто сърдце Евангелието е коренно обладало и които копнѣятъ за разпространението на вѣрата въ Христа. Съвѣстниятъ, смиренъ, любезенъ, учтивъ, привѣтливъ, и достолюбезенъ животъ на Христовия послѣдователъ верѣдъ чиновници, търговци, занаятчии, и ученици би било една, могъществена сила за уголѣмнение числото на почитателитѣ при Евангелското проповѣждане, и би трогнало мнозина да разпитатъ и рѣшатъ за себе си какъ трѣбва да мислятъ за Христа, чий Синъ е. Ето необходимостта щото християнинътъ да се събира съ свѣта, като постоянно си напомпюва какво Евангелието очаква отъ него. По насъ на всѣкъдѣ има обичай да се посѣщаваме на именния день. Колкото за значението на светиитѣ, по чийто имена и ние сме удостоени да празнуваме своя си день, не е тука мѣстото да се говори, но тѣзи дни сж прѣкрасни благовѣрмива за Евангелско сѣене и разпространение. За прим.: На празника „Спасовъ День“,

двама християни поканени отидоха на именния день на нѣкой си г-нъ Спасъ, който е тоже християнинътъ, но не по право разумение. „Г-нъ Спасъ“, каза единъ отъ гоститѣ, вашиятъ день е единъ отъ най-добритѣ въ годината.“ „Е, па така е,“ невѣдомо отговори Г-нъ Спасъ, „сѣкий своя си день най-добрѣ почита.“ Но съ това въведение разговорътъ се обърна къмъ Спаса на свѣта, Неговата вседостатъчна жертва, и жилищата, които Той е приготвилъ въ дома на Отца Си за всичкитѣ вѣрующи. Отъ едно сладко за именния день на Г-нъ Спасъ, Христовото име се благовѣсти, както никога по напредъ въ онзи домъ, за голѣмото очудване на домашнитѣ и на другитѣ почитатели, които неуспѣшно се срѣшнаха съ разясненото значение на Евангелието. Но да не заключи нѣкой, че може по тази причина да върви въ всичко съ свѣта; голѣмо прѣдпазване се изисква отъ него въ всѣка стѣпка да не би да стане спънка и съблазнь на слабитѣ. Моя професоръ по Омилетиката, Д-ръ Пакстонъ когато встѣпилъ, като пастиръ на една черква прѣди нѣколко години, слѣдъ една венчална церемония, при вечерята, той не мислилъ, че щѣло да има врѣда, ако приеме една малка чашка вино заедно съ другитѣ гости за здравнето на младоженцитѣ. Единъ младежъ, който до онзи часъ билъ въздържателъ, се много съблазнилъ отъ поведението на пастиря и поелъ чашата по реда си, обаче, не можалъ както проповѣдникътъ да спре слѣдъ първата чашка; и Д-ръ (Paxton) Пакстонъ съ горестъ на сърдцето си трѣбвало да търси извинение за тази стѣпка съ свѣта, и да рѣши съ Божията помощъ:

„Махни се чашо тамъ далекъ,
Че нѣма вече ни во вѣкъ,
Да те наближимъ никога
Безъ нужда най-добра.“

За чистия всичко е чисто. Християнинътъ може да иде съ свѣта даже до заблужденията му, само ако отиването му е изключително съ цѣлъ да върне заблудения отъ пътя му. Но и въ това се крие

опасност. Малцина и пръснати сж онѣзи, които биха влѣзли съ свѣта въ кръчмата или нѣкое друго безнравствено заведение, и пакъ да излѣзатъ неопетнени. Въздухътъ тамъ е заразенъ, говорътъ е гнилъ, удоволствията сж сатанински, и слѣдствието е отрова за невинния посѣтителъ. Нѣкои могатъ да отидатъ въ кръчмата, тунелитѣ, вертепитѣ разбойнически, и суетския палаиръ безъ да изгубятъ отъ прѣданността си къмъ Спасителя Създателъ или отъ живата си дѣятелностъ за Христа; но за голѣмото болшинство отъ насъ правилото трѣбва да е: „Пази себе си чистъ,“ далечъ отъ тѣхъ!

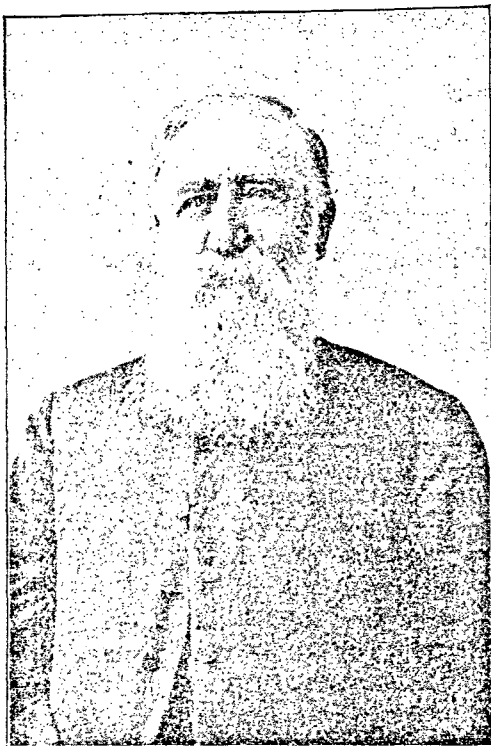
За ученическия животъ този въпросъ ми се струва да е особно важенъ, и ползата отъ освѣтление по него много голѣма. Отъ опитността си говоримъ, че често онѣзи, които сж считани за соль въ училищния строй, и които сами броятъ себе си за ученици на Христа и Евангелието Му, обявяватъ за герой и хвърлятъ китки на съученика; който се усмѣлява да обяви безумнитѣ си заключения, че нѣма Богъ, или да осжди днешния общественъ строй като несправедливъ, или да покаже храбростъ противъ властта на учителитѣ. Мнозина съизволяватъ съ присмиването на простия, или слабия, ако и да учителътъ на учителитѣ е казалъ: „Блажени нищитѣ духомъ; защото е тѣхно царството небесно,“ а колцина си позволяватъ да влѣзатъ и въ кръчмата за една чашка пълна съ змийна отрова. Трѣбва ли? Безопасно ли е за ученика християнинъ? Който ходи отчасти съ свѣта той слѣдва Христа „отъ далечъ,“ но помнѣте, че Петровото падане стана по тази причина, че той не бѣше близо при Учителя си въ онова бурно врѣме на изкушения.

Книжнината ни расте, но расте неправилно; а ние ламтимъ за знание придобито отъ книги. Четенето е удоволствие, което донася уместно украшение и сила, но другаруването съ безбожни и безнравствени книги нанася душевна проказа, която, ако се не излѣри съ врѣме, може да остане измѣнителъ за вѣчността. За-

веди ме въ библиотеката си да видя книгитѣ ти и азъ ще ти кажа какъвъ си и какво сърдце хранишъ.

Съ скептицитѣ, които по единъ или по другъ начинъ отхвърлятъ Библията или отказватъ християнската религия, колкото приятно и да е другаруването съ тѣхъ, колкото добродѣтелни да сж тѣ, най-силно прѣдосторожаваме християнина да не другарува съ тѣхъ. Вѣрниятъ нищо не печали отъ тѣхъ, а много губи; еднажъ да се вмѣкнатъ невѣрпе и съмнѣние въ мозъка му, тѣ лесно се не изкореняватъ. Не казваме на християнина съвършено да се отлъчи отъ тѣхъ, но да имъ се не повѣрва нито да има тѣсни сношения съ лица безъ никаква вѣра, понеже то докарва скърбъ на Спасителя и разкайване лично на християнина. Най-добръ е чадото Божие да съобразява живота си съ думитѣ на Псалмопѣвца като казва: „Азъ съмъ съдружникъ съ онѣзи, които Ти се боятъ, и пазятъ Твоитѣ заповѣдания“ (Пс. 119; 63). Кажи ми какви сж приятелитѣ ти, и азъ ще ти обада какъвъ си ти. Посочи ми челоуѣка, който все отхвърля и страни отъ винопийцитѣ, усто-разваленитѣ, лекохарактернитѣ, разпуснатитѣ, и подигравателитѣ на религията, и азъ ще ти покажа благоразумния, безопасния, и достойния другаръ за всѣкого челоуѣка.

Често съ съжаление слушаеме за страдания и окаянъ животъ като слѣдствие отъ ненормаленъ бракъ. Нормаленъ бракъ азъ разбирамъ да е онзи, въ когото двѣтъ страни сж еднакви по вкусъ, по цѣль и по отношение къмъ религията. Обратното на това е ненормално—дѣто двамата сж различни по душевнитѣ си клонения и общественото положение. Наистина, на младитѣ и неопитни въ този животъ лица много се прави почетното положение, безгрижниятъ и охолень животъ, и мнимото павѣгнуване религиознитѣ задължения (ако и да съвѣстъта не забравя длъжността си). Но помнѣте, че християнинътъ е челоуѣкъ, който дири трайното, и ако се вдаде въ земното, първото лѣти съ крила нада-

Албертъ Л. Лоу

лечъ. Извиненията, които въобще се даватъ сж такива: „Азъ мога да съмъ си християнинъ или християнка съ каквѣто и да се събера,“ или: „Сега е малко слабъ или слаба, но слѣдъ врѣме той ще се поправи,“ или пъкъ: „Азъ ще го повлияя на добро.“ Недѣйте се лѣга. Момъкътъ, чийто джъхъ е заразенъ отъ безсмисленото употрѣбление на тютюня и алкохола, чийто очи сж изгубили непорочната си весела чистота, и нравствената му зараза е вече позната на обществото, е недостоенъ не само за съдружникъ на невинна жена, но и краткиятъ общения съ него биха по-дѣйствували съсипателно за нея прѣдъ очитѣ на съвѣстнитѣ и здравомислящи хора. Питайте всѣка надежда за поправянето на слабия, но която се обвързва съ него, или съ другъ невѣрникъ, отъ опитъ добръ ще познае пълното значение на думата „нешастие.“ Не малко благонадеждни, възпитани, даровити, и много-

уважавани християнски ученички сж прѣминали и прѣминуващъ днитѣ си у домашния затворъ въ разочерование, срамъ, и горестъ, и то защото сж прѣнебрѣгнали християнскитѣ си обязанности.

Сжщия съвѣтъ е приложимъ и за онѣзи момчета, които съ всѣко павене сж пазили характера си и заслужаватъ голѣма похвала. Горчивъ ще бѣде съюзътъ съ онази, която има езикъ лѣскателенъ, хубостъ само вън-кашна, разкошни наклонности, настойчива, крамолна, неразсѣдлива, и непривѣрзана къмъ домашното щастие и правилностъ. „По добръ да живѣе нѣкой въ жгль на горница, нежели въ домъ за дружина съ сварлива жена“ (Прит. 21; 9). „Може ли нѣкой да тури огънь въ пазухата си, и дрѣхитѣ му да не изгорятъ?“ (Пр. 6; 27). Но забѣлжете, че за християнина и друга причина се явява да го прѣдпазва отъ свѣта, когато избира съпругъ или съпруга. Апостолътъ на оправданне чрѣзъ вѣра заповѣдва на Коринтскитѣ млади послѣдователи: „Не се съвпрѣгайте неподобно съ невѣрнитѣ, защото какво общение има между видѣлната и тъмнината — или какъвъ дѣлъ има вѣрниятъ съ невѣрния? защото вие сте храмъ на Бога живаго“ (2 Кор. 6; 14—18) Ето Божиятъ думи на Израйля спрямо езичниците: „Нито да направитѣ сватовство съ тѣхъ; да не дадеши дъщеря си на сина му: нито да земешъ дъщеря му за сина си: защото ще отвърнатъ синоветѣ ти (както и дъщеритѣ ти) отъ слѣдъ мене за да служатъ на други богове.“ (Второз. 7; 3 и 4). Нека слѣдователно, младитѣ християни и християнки да иматъ прѣдъ видъ изискванията на здравия разумъ, и най-вече небеснооткровениятъ наставления, когато обмислюватъ за тази важна стѣпка въ живота си. Въ този случай християнинътъ не може да върви съ свѣта безъ да дойде до едно рано или късно разкайване. Той вижда ржката, невидима за свѣта, която му посочва да бѣга отъ свѣта, отъ сродствата и злобата му, отъ лицемѣрствата и безумията му, отъ низкитѣ му удоволствия и себелюбивия му животъ, отъ праз-

ната му вънкашност, отъ съетнитѣ му желанья, и отъ плитката му набожностъ. Той тоже чува единъ гласъ, неуслишимъ отъ свѣта, който го кани на гората на прѣображението да види „Иисуса сами-

управление за Господа. но само съ такъво вътрѣшно християнство господаруване може християнинътъ успѣшно да свърши земното си пѣтешествие.

Невъзможно е човекъ да служи Богу

А. В. Леминг

чкъ;“ кани го да посвети живота си въ служба на събратята си, да посочи упанитѣ отъ грѣха къмъ жертвата на Кръста; да се приготви за хвала въ небесното отечество, и да запише името си чрезъ вѣра въ Агневата книга на живота. Не е малко нѣщо човекъ да постигне себе-

и мамону; на Бога и на свѣта. Животътъ е борба, и побѣдата е на онѣзи, които *дѣятелно* работятъ противъ злото. Поражения може да дойдатъ, но онзи ще сполучи, който *съ тѣрпение* носи кръста си. Свѣтътъ е силенъ, но вѣнецътъ е за онзи, който *съ вѣра* слѣдва Бога; и си-

лата е на онзи, който съ *надежда* чака Господа.

Да, християнинътъ живѣе въ свѣта, и боравенията му сж съ свѣта; за него не е разумно да се отдѣли отъ всичкитѣ чловѣци както староврѣменнитѣ постници и пустинници, или както калугеритѣ, понеже и по този начинъ желаемата цѣль не се постига; но за да бжде той безопасенъ и да остане свидѣтелъ за Христа прѣдъ свѣта, той трѣбва да се пази отъ свѣтовността на онѣзи, които го окружаватъ. Влиянието му за Христа и черквата зависи отъ разликата между него и свѣта.

Който обича душата си, да пази себе си отъ свѣта; той е убилъ своитѣ хиляди и десетохиляди. Какво съсна Лотовата жена? — свѣтътъ. Какво съсна Амана? — свѣтътъ. Какво погуби Юда? — свѣтътъ. Какво погуби Симона магесника? — свѣтътъ. Какво погуби Димаса; пакъ свѣтътъ. И какво ще ползува чловѣка, „ако спечели всичкия свѣтъ, и оцети душата си?“ (Мар. 8; 36)

За гуй, нека помнимъ съвѣта и наставлението Павлово: „Недѣйте се съобразява съ този вѣкъ, но прѣобразувайте се съ обновениято на ума си“. (Рим. 12; 2).

Д. Н. Фурнаджиевъ.

Противоклерикалното движение въ Испания.

Прѣзъ послѣднитѣ нѣколко мѣсеца проявило се е сериозно движение противъ силата и влиянието на римо-католическото духовенство въ Испания. Главната причина за скоршнитѣ смутове се вѣроятнo намира въ увеличаването се число и въ силата на манастиритѣ и тѣхнитѣ обитатели. Въ сегашно врѣме има 70,281 монаси и монахини (калугери и калугерки) въ Испания. Мадридъ, Билбао, Сарагоса, Валадолидъ, Барселона и други голѣми градове сж почти заобиколени съ огромни здания, въ които живѣятъ голѣми множества калугери и калугерки. Бар-

селонскитѣ в. „El Diluvio“ казва, че въ главния градъ на Каталония (Барселона) има не по-малко отъ 170 мжжки и женски манастири и 96 училища подъ пълното управление на обитателитѣ на тѣзи заведения. Като вземемъ прѣдъ видъ населението на Барселона, което възлиза на 530,000 жители, това значи, че има по едно монашеско заведение за всѣки 2010 жители отъ онзи градъ. Въ други голѣми градове, особено на югъ отъ Испания, сжщото положение на работитѣ сжществува. Малко по малко монаситѣ и монахинитѣ се завзели богатството на страната. Най:плодороднитѣ земи сж тѣхни митнитѣ и малкото останали лѣсове. Патриотичниятъ Испанецъ, при това, никога не забравя, че монаситѣ сж били и още сж, водителитѣ и вдѣхновителитѣ на Карлисткото движение въ Новара и Баскската покрайнина и на сепаратистичната партия въ Каталония и Биская. Тя постоянно се броятъ противъ свободния печатъ, и човѣкъ трѣбва да чете рапортитѣ на Библейското Общество за да види какво е тѣхното настроение противъ отворената Библия. Влиянието на женскитѣ манастири и на тѣхнитѣ обитателки врѣхъ економичното състояние на страната е тѣй сжщо сериозна причина за разногласие между Испанцитѣ и Езуитската партия. Почти всѣки манастиръ си има по една работилница, дѣто се изработватъ нѣкакви си артикули. Изработенитѣ въ манастиритѣ артикули се пращатъ на обикновенитѣ тържища и се продаватъ съ цѣна, която съсипателно конкурира съ сжщитѣ артикули изработени отъ миряни работници. Калугеритѣ не плащатъ заплата, и заради това тѣхнитѣ продукти могатъ да се продаватъ съ най:долния цѣна. Интересно ще бжде да се наблюдава сегашната борба и да се забѣлѣжи да ли силитѣ на прогреса и свободата ще наддѣлѣятъ надъ една система, която повече отъ всичко друго, е докарала Испания до сегашното ѣ ниско положение между народитѣ.

КРИТИЧЕСКИ ОТДѢЛЪ.

„Християнската култура и християнският пропаганди въ България“.

(Отпечатъкътъ отъ I и II книжки на „Библиотека“, приложение на «Ц. Вѣстникъ».)

Тази наскоро издадена книжка почнува добръ, но свършва злѣ. Авторътъ ѝ казва че задачата му „се свежда въ това да изнамѣри основнитѣ истини на християнската религия—обща на всички нейни изповѣдания и различни отъ основнитѣ истини на другитѣ религии и послѣ да сравни дѣятелността на инославнитѣ християнски пропаганди въ България съ тѣзи истини“. Слѣдъ туй като изтъква факта че „въ основание на християнската религия лежи идеята за борбата на доброто съ злото, авторътъ прѣдставя прѣвзходството на тази религия надъ разнитѣ езически религии както и надъ мохамеданството и дори и надъ юдейството, „Любовта е“, казва той, „сжщността на християнската религия; чрѣзъ тази любовъ Христосъ е завѣщалъ да се разпространява и Неговото учение“.

По-нататъкъ авторътъ пита: „Спомогнали ли сж християнскитѣ пропаганди да разпространяватъ християнството въ България въ неговата сжщностъ или не? Спомогнали ли сж тѣ да се увеличи християнската любовъ или не“? На този твърдѣ важенъ въпросъ авторътъ, слѣдъ дълги и немалко софистически разсуждения, отговаря отрицателно. Прѣди да разгледаме по-обстоятелствено изложнитѣ отъ автора мисли за подкрѣпление на неговото мнѣние, длъжни сме да му напомнимъ, че като говори за християни, той неусѣтно смѣсва истиннитѣ християни съ номиналнитѣ (нѣ име християни). Тази негова погрѣшка обяснява и софистическитѣ му разсуждения.

Най-напрѣдъ авторътъ казва, че протестантскитѣ и католишкитѣ пропаганди не успѣли да прѣмахнатъ омразата между българи и гърци, отъ една страна, и българи турци, цигани и евреи отъ друга.

Това не може да се вмѣни за вина на протестантскитѣ мисионери и проповѣдници за туй, защото тѣ нѣмаха за цѣль да работятъ между всичкитѣ горѣспоменати народности и вѣроизповѣдания. За проповѣждане на турцитѣ въ България, въ турско врѣме и дума не можеше да стане. Това го твърдѣ добръ знае авторътъ. Сега турцитѣ въ България сж по-достъпни и една германска мисия е вече отворила работа между населяващитѣ источна България турци. Колкото за евреитѣ и гърцитѣ въ България протестантскитѣ мисии не сж разполагали съ сръдства за да работятъ и между тѣхъ; има специални мисии, които работятъ между евреитѣ, а въ Гърция има мисионери, които работятъ между гърцитѣ. За да видимъ сполучили ли сж мисионеритѣ да вселятъ любовъ въ сърдцата на тѣзи, между които сж работили, ние трѣбва да разгледаме живота на тѣзи, които изповѣдатъ да сж пришли и да живѣятъ съгласно евангелскитѣ учения, които имъ сж били проповѣдвани? Такива сж сравнително малцина за туй, защото, додѣто човѣкъ отъ сърдце не приеме Христовитѣ истини, ей и Самаго Христа за свой спасителъ, той не ще може и да Го изповѣдва прѣдъ човѣцитѣ. Протестантскитѣ мисионери може, разбира се, отъ начало, поради неопитността си, да се направили нѣкои погрѣшки, и ако авторътъ бѣше се завзелъ да посочи тѣзи погрѣшки, той би заслужилъ похвала: но когато той прибѣгва до изкривѣване на факти, това не му прави честь, не го прѣкоржчва за любителъ на истината, за каквто иска да се прѣдстави. Тѣй, на примѣръ, авторътъ казва, че пропагандитѣ *) си служили съ „пари и разни общания“ за да накаратъ (православнитѣ да се откажатъ отъ православieto и

*) Съ тази дума авторътъ разбира и протестанти и католици. Нашиятъ отговоръ защищава само протестантитѣ. Съ начина на работянето на католишкитѣ мисионери ние не сме добръ запознати. Католицитѣ могатъ себе си да защищаватъ.

да приематъ тѣхното изповѣданіе“. Колкото се касае до протестантитѣ това е чиста клевета. Толкозъ е тази клевета разпространена между простодушнитѣ православни, щото мнозина сж дѣйствително заявявали, че ако имъ дадатъ пари, ще се обявятъ за протестанти: но разбира се, на такива нито стотинка не се е давало, нито сж бивали приети. Колкото за смутовѣтъ и гоненията въ нѣкои и други градове като Стара-Загора, Самоковъ, Ямболъ и други, тѣ сж били всекога подбуждани отъ православнитѣ, и то главно отъ тѣзи, които сж били лишени отъ тая християнска любовъ, която самъ авторътъ тѣй краснорѣчиво възхвалява. Упрѣкватъ се най-послѣ мисионеритѣ отъ автора въ непокорство къмъ Христовата заповѣдъ дадена на Неговитѣ ученици да не носятъ „ни кесия, ни торба, ни обуша“. „Тѣ носѣха съ себе си и „кесия“ торба, и обуша“. Не само кесия, но и банкитѣ на цѣла Европа стоеха на тѣхно разположение.“ Е, тукъ вече ще каже читателътъ, авторътъ туря прѣстъ на най-слабото мѣсто на мисионеритѣ. Забравя, обаче, авторътъ, забравятъ и читателитѣ, които се увличатъ отъ него за обстоятелствата, подъ които е била дадена тази заповѣдъ Христова, и че при подобни обстоятелства тази заповѣдъ се изпълнява отъ Христовитѣ послѣдователи не само въ Англия и Америка, но дори и въ Индия, Китай и Япония. Православни между православни, католици между католици, китайци между китайци, протестанти между протестанти биха могли да изпълняватъ тази заповѣдъ Христова; но да ли Православна Русия изпраща мисионери между дивацитѣ въ Камчатка и имъ казва: „Вие ще очаквате да ви хранятъ онѣзи диваци, при които ви изпращаме да ги просвѣщавате съ евангелската видѣлина“. Какъ може съвѣстно да очаква авторътъ щото единъ мисионеринъ отъ Америка дошелъ въ България да проповѣдва Евангелието, да ходи отъ градъ на градъ и отъ село на село безъ „кесия, торба и обуша“ да се

остави да го хранятъ православнитѣ, които отъ начало се го мислили по-доленъ и отъ турчинъ? Мисионеринътъ, разбира се, е готовъ да търпи всекакви гонения отъ страна на едно некултурно население, но да изискваме той да проси и поддържката си отъ сѣщото население, това е върхъ на нелепостта.

Най-послѣ авторътъ се завзема да отговори и на възраженията, които му били правели пропагандиститѣ въ България, когато „изтъквалъ въ разговоритѣ си нехристиянската почва, на която тѣ стоятъ“. Не било истина че православнитѣ „ненавиждали“ и „прѣслѣдвали“ християнскитѣ пропагандисти. „Истинското отношение на християнското (православното) население къмъ тѣхъ може да се изрази по-добрѣ съ други думи, а именно; „отстранение, отвращение и пазене“. Може, до голѣма степенъ, това да е тѣй сега; обаче отъ начало, при първата поява на протестантскитѣ мисионери не бѣше тѣй. Ако православнитѣ мразели и прѣслѣдвали пропагандиститѣ, то било ужъ за туй, че послѣднитѣ дохождали и се поставяли надъ едно голѣмо общество, което тѣй сжщо вѣрвало въ Христа, и имъ казвали, че тѣхната вѣра е по-права и осждали казаното общество. Това сж големи думи не подкрѣпени съ факти. Нека почитаемиятъ авторъ ни посочи съ име на нѣкой мисионеринъ или проповѣдникъ българинъ, който да е казвалъ: „Нашата вѣра е по-права; приимѣте я и се откажѣте отъ православieto“. Такъвъ мисионеринъ или проповѣдникъ би справедливо заслужилъ прѣзрѣніето на онѣзи, прѣдъ които би тѣй проповѣдвалъ; и ако така бѣха проповѣждали мисионеритѣ, не само че не щѣше да ги има въ България, но щѣха и да ги забравятъ хората до сега. Мисионеритѣ и проповѣдницитѣ проповѣдватъ словото Божие, което осжда грѣха, що се върши, за жалостъ, отъ мнозина, които носятъ името християни.

За печата на християнскитѣ пропаганди авторътъ казва че, „той не е могълъ да играе почти никаква роль въ Бълга-

рия“. Ние сме чули добри отзиви от много безпристрастни православни за В. „Зорница“, който се издаваше в Цариград както и за „Библейския Ръчник“ и други книги; но авторът не иска да признае нищо добро от протестантите. Авторът говори и против църквите (църковните здания), съ които си служели и католици и протестанти. Камбаните били 5—6 пкти на ден. Тук вече почитаемият автор, който се подписва „наблюдател“ или криво е „наблюдавал“ или умишлено изкривява действителността. Камбаните на Евангелските църкви не бият всеки ден, освен за извънредни събрания и тогава само веднъж на ден. Недѣлен ден тѣ бият 3 пкти, а не 5—6 пкти. „Всякото зло, което е прѣтърпѣла християнската култура в България, е произлѣзло, може да се каже, отъ пропагандистичните църкви“. Тѣ разпространявали „религиозния индиферентизмъ между населението“. Извѣстно е, че религиозниятъ индиферентизмъ е разпространенъ на всѣкадъ изъ България, даже и въ оутѣзи градове и села, дѣто пропагандисти (протестанти поне) никога не сж работили. Ние питае автора, кой е причината за разпространението на социализма и индиферентизма въ нѣкои отъ Търновските села, като Павликени и Бѣла Черква, гдѣто протестантите нѣматъ ни единъ послѣдователъ? Не за първъ пѣтъ се прави това нелѣпо твърдение, което главно почива на единични случаи — отпадането на нѣколцина протестанти отъ вѣрата. Защо почитаемиятъ авторъ не погледне на хиледите, за жалостъ, отпаднали отъ вѣрата православни и свещеници и миряне? Какво разпространяватъ такива православни измежду населението, ако не религиозенъ индиферентизмъ? Разбира се, че и въ училищата на пропагандистите авторътъ не намира нищо добро „за християнската култура на страната.“

„Отстъпниците отъ своята вѣра българи“ ставали фактично повече прилѣпени къмъ Англия и Америка (това е казано за протестантите) нежели къмъ своето отечество“.

За католиците се загатва, че били повече прилѣпени къмъ Австрия и Франция. Католиците ние не защитаваме; за българите протестанти, обаче, заявяваме, че това не е истина; тѣ обичатъ своето отечество, поддържатъ всички невинни български обичаи, не поддържатъ суевѣрните обичаи и изобщо се гордѣятъ съ името българинъ. „Къмъ всичката народна словесностъ увлечените отъ пропагандата българи“ се отнасяли „съвсѣмъ отрицателно“. Ние имаме всичките 17 тома отъ „Сборника за Народни умотворения на Министерството на Просвѣщението“ и прѣди нѣколко години видѣхме нѣколко тома отъ сѣщия „Сборникъ“ въ библиотеката на другъ пастиръ въ Южна България; вѣрваме и други Евангелски пастори да иматъ този „Сборникъ“. Не е прочее, истина, че „къмъ всичката тази народна култура, която се състои въ прѣкрасните български народни пѣсни, пословици, приказки, басни и пр., Евангелските българи „се отнасятъ съвсѣмъ отрицателно“.

Авторътъ споменува нищо и за дѣйствиата на пропагандите погледнати отъ политическо гледище. Относително протестантските мисии въ България, всички здравомислещи българи вече сж признали, че тѣ не сж имали и не могатъ да иматъ политическа цѣль.

Приятно ни е да отбѣлѣжимъ факта, че авторътъ къмъ края на книжката признава недостатъците на нашия народъ въ черковно и възпитателно отношение. Той признава че „отъ християнската религия за православно българско население не останало нищо друго освенъ една обрядна страна“; че „развитието на просвѣщението между народа е недостатъчно“. Много по-голяма полза щѣше да принесе авторътъ на книжката, ако вмѣсто да пише противъ пропагандите въ България, разгледаше много по-важния въпросъ какво да се направи за подигане на нашия народъ въ религиозно, нравствено и умствено отношение.

Колкото за дѣлото на пропагандите въ България, ако „е отъ хората, ще се развали; ако ли е отъ Бога, не можете го развали“.

КЖИЦАТА ЩО ЯКОВЪ ПОСТРОИ.

ОТЪ REV. J. WESLEY JOHNSTON, D. D.

ПОВѢСТЬ ЗА МЛАДИТѢ.

(Прѣв. отъ Английски).

(Продължение)

Испанското писмо се оказа важно и изискваше немедленъ отговоръ. Прочее, г-нъ Адамсъ телеграфира до Нью-Йоркъ; отъ тамъ една телеграма се прати до Картагена. По този начинъ два дни време се икономиса, и едно голѣмо количество тръстика се осигори, за която по прѣди имаше голѣма неизвѣстностъ.

Слѣдъ като се завърна Яковъ на мѣстото си въ фабриката, г-нъ Адамсъ излѣзе пакъ отъ канцеларията си съ Якововото писмо въ ржка, като го показа на г-на Маршъ, послѣ на г-нъ Джрбинъ; слѣдъ това то отиде отъ човѣкъ на човѣкъ въ канцеларията.

„Кой е той?“ попита г-нъ Маршъ.

„Джонъ Хърсли, нашиятъ вратаръ, е неговъ баща;“ отговори г-нъ Келбрукъ; чието положение като касиеръ-платецъ му даваше случай да се съобщава почти съ всѣкого въ фабриката.

„Хърсли! човѣкътъ съ кривитѣ крака, който се влѣчеше съ патерицитѣ си,“ забѣлѣжи бързо г-нъ Джрбинъ. Г-нъ Джрбинъ считаше себе си много остроуменъ. Той бѣ много любимъ между по-високитѣ Норудски кружоци, вслѣдствие на което г-ца Дженкинсъ и г-ца Гърней дохождаха почти до сбиване. У него имаше нѣкаква си надутостъ — а това прави доста впечатление на нѣкои хора — и той всѣкога се обхождаше, като че е човѣкътъ отъ голѣма важностъ. Той носеше високи яки, голѣми вратовръзки, претенциозни дрехи голѣма златна верига за часовникъ, по която висѣха печати, и всѣкога се явяваше съ голѣмъ пръстенъ, на който свѣтѣше голѣмъ диамантъ. Въ Недѣля той напълнеше голѣмия си умъ съ съдържащото на два три Нью-Йоркски вѣстници, съ които се занимаваше цѣлото прѣдплад-

нѣ. Слѣдъ пладнѣ, прѣзъ приятното време, той се качеше на високъ велосипедъ, първия отъ вида си въ Норудъ, и отиваше изъ пктя, като привличаше вниманието на всички. За малкитѣ Норудски момчета, г-нъ Джрбинъ, на онова високо колело, бѣ равенъ на Полъ Ревиръ или Филъ Шериданъ, тѣхнитѣ два велики герои въ Американската история. Такъвъ ученъ човѣкъ като г-нъ Джрбинъ не можеше да изживява времето си да посѣщава църква, защото що можеше да го поучи г-нъ Белмонтъ съ своитѣ ограничени способности? Фактътъ, че г-нъ Белмонтъ бѣ свършилъ колегия и бѣ зѣлъ разни награди, не интересуваше г-на Джрбинъ. О, никакъ не!

Г-ца Дженкинсъ го мѣмреше и го наричаше пакостникъ. Г-ца Гърней се старееше да го убѣди да посѣщава църква съ нея, едно внушение отъ което г-ца Дженкинсъ се докачеше, като казваше че цѣлѣта на г-ца Гърней подлѣжала на съмнѣние. Слухъ се прѣскаше, че г-нъ Джрбинъ прѣскалъ доста пари по питие и билиарди, и че когато ходилъ въ Нью-Йоркъ, впускалъ се въ разни разврати. Наистина, имаше нѣкои, които казваха, че той билъ пратенъ отъ Нью-Йоркъ въ Норудъ за да го избавятъ отъ съобщества и другари съ съмнителенъ характеръ, и че г-нъ Алфордъ му далъ работа въ книжната фабрика само за майка му, която била стара привителка и съученица на г-на Алфордъ. По нѣкоя си причина той не обичаше г-на Хърсли, не веднажъ той се възползува отъ случая да говори неприятно за него прѣдъ г-на Адамсъ. Г-нъ Адамсъ не намираше причина за такъво оплакване. По-добъръ вратаръ отъ Джонъ Хърсли нemoжеше да се намери. Портата

се отвареше на връме и се затвареше на връме. Прѣзъ връме на работнитѣ часове никой човѣкъ не влезеше въ фабриката безъ да мине прѣзъ портината караулна кѣшичка на Джонъ Хърсли, и никой човѣкъ не излезеше, ако нѣмаше позволение отъ надзирателя на своята сѣстия. Когато колата и количкитѣ излязеха отъ фабриката, Джонъ Хърсли гледаше да се не земе нищо друго, освѣнъ нѣщата, означени за изпращане; за всички връзки, които не бѣха въ списъка на изпрожодающия писарь, той искаше изяснения.

Това много досаждаше на г-нъ Джърбинъ, защото той бѣ свободно употрѣблявалъ фабричнитѣ кола за изпращане връзкитѣ Нью-Йоркъ и другадѣ, като не се колебаеше въ връме на свѣтлитѣ празници да дава щедри подарѣци отъ скѣпа книга на безбройни приятели. Вратарьтъ, който бѣ служилъ прѣди г-на Хърсли, никога не се смущаваше отъ тѣзи дребни работи. Тѣ го неинтересували. Г-нъ Джърбинъ билъ единъ приятно говорливъ жентълманъ, и що значели нѣколко връзки книга? Една фабрика, която изкарва съ тонове книга катадневно, нѣма никакъ да усѣти, ако сегизъ-тогизъ се изнесе по нѣкое сандѣче.

Но Джонъ Хърсли не бѣ тъй улеснителенъ. Послѣ, неговитѣ идеи за честность бѣха строго онрѣдѣлени. Нѣкакъ си той си въображаваше, че трѣбва да върши работата, за което му се плаща. И тъй той не се спогаждаше добръ съ г-нъ Джърбинъ, или по-добръ г-нъ Джърбинъ не се спогоди съ него. Прочее, много досадително бѣ за г-на Джърбинъ, когато доведоха въ канцеларията сина на вратаря за да прѣведе едно Испанско писмо, и той го стори тъй добръ, щото г-нъ Адамсъ му благодари прѣдъ всички тѣхъ. Като бѣ суетенъ и високомеренъ, г-нъ Джърбинъ бѣ завистливъ, а завистьта е най-низкото чувство, що човѣшкото сърдце може да практикува.

ГЛАВА XII.

Противно щѣше да е на всѣко начало на човѣшкото естество, ако Яковъ, кога се завърна нея вечеръ у дома, не бѣ го-

ворилъ за Испанското писмо, и че той го прѣведе на г-на Адамсъ. Навстина, той едва ли можеше да чака за вечерьта да дойде, толкова бѣ загриженъ той да каже на майка си за случката. Денътъ се виждаше много дълъгъ, и десетина пѣти, ако не повече, Яковъ погледна на часовника въ стаята си, и едва ли можеше да се убѣди, че той не спрѣлъ.

„Що мислишъ, мамо?“ попита той, развълнувано, щомъ влѣзе въ кѣщата.

Г-жа Хърсли го погледна усмихнато, защото лицето му, макаръ зачервено и усърдно, имаше едно изражение даже по-приятно отъ обикновенно.

„Г-нъ Адамсъ ме повика да му прѣведе едно Испанско писмо. Г-нъ Лангдонъ, който води чуждестранната кореспонденция въ фабриката, е боленъ, и въ канцеларията нѣмаше никой, който да знае Испански.

„И ти можѣ да го сторишъ!“ попита г-жа Хърсли, нѣкакъ загрижено.

„Да. То бѣ довольно просто слѣдъ като разбрахъ криволицитѣ и сплетнитѣ му.“

„Що каза г-нъ Адамсъ, когато ти му даде прѣвода?“

„Съвсѣмъ малко, освѣнъ дѣто ми благодари, и ми рече „г-нъ Хърсли!“ Нели, ще помнишъ ли сега, че азъ съмъ вече г-нъ Хърсли, и да ми отдавашъ приличната почестъ?“

Когато за послѣденъ пѣтъ ний видѣхме Нели, тя бѣ едно малко момиченце, нѣ сега тя е вече мома, и по-приятно, по-добро момиче не се намира въ Норудъ. Яковъ се гордѣеше съ нея, както и тя съ Якова; и макаръ че тѣ си правеха смѣшнки единъ на другъ — защото и двамата бѣха остроумни и готови да говорятъ — обаче тѣ бѣха тъй прѣдвидени единъ на другъ, както кой да е братъ и сестра въ единъ домъ.

Нели привършваше трапезата за вечеря, когато Яковъ ѝ продума.

„Г-нъ Хърсли“, повтори тя, „синъ на г-нъ Джонъ Хърсли, и братъ на г-на Хърсли, прочутия артистъ — единъ благонадѣжденъ младежъ, съ голѣмо въображение“.

„Прочуť артистъ! г-ца Дауберъ отъ Даубвилъ, е по-право да кажешъ“.

Якове, кашата на книжната фабрика е влѣзла въ главата ти“.

„Нели, азъ бихъ желалъ каква да е каша да влѣзеше въ твоята глава“.

Тогава тѣ се поглѣднаха и се изсмѣха, като съ присѣдини въ смѣха и г-жа Хърсли.

„Ще прѣдпочте ли г-нъ Хърсли да яде вечерята си въ една частна стая или ще сподѣли фамилията удоволствието на неговото другарство?“ Попита Нели докато катено като още наръждаше масата.

„По добръ е хранено говедо и изобилне съ него нежели да живѣе чедовѣкъ на кѣщица покривъ съ една раздражняема сестра“, каза Яковъ, употребявайки Соломонови фрази измѣнени за улеснение.

Точно тогава г-нъ Хърсли влѣзе, и много весело прѣкареха тѣ оная вечеръ, понеже Нели настояваше да се отнася сирѣмо Якова съ голѣмо почитание и Яковъ приемаше нейното внимание съ сериозността на единъ Китайски мандаринъ.

Обаче, домътъ на Хърсли бѣ доволно възбуденъ отъ случката на Испанското писмо, защото всѣкой виждаше въ него ново благоврѣмие за Якова.

Слѣдъ вечеря Яковъ и баща му отидоха въ една малка сушинка на задната частъ на кѣщата, едно здание въ което тѣ прѣкарваха доста врѣме почти всѣкоя вечеръ. Тука Яковъ, съ помощта на баща си, бѣ направилъ моделъ на една машина, която, ако се усъвършенствуваше, щѣше да е много полезна за Норудската книжна фабрика. Нѣ като всѣкой другъ изобрѣтателъ, младежътъ намираше много прѣпятствия. Обаче той имаше довѣрие въ идеята, върху която почиваше изобрѣтението. Той бѣ доволно разуменъ да пази тайната, и освѣнъ баща му никой не знаеше плана на новата машина. Г-нъ Хърсливата практическа опитностъ като зидаръ бѣ много полезна за Якова, тъй като тя му помогна да осъвършенствува грубитѣ очертания на идеала, която Яковъ се надѣеше да развие:

„Азъ мисля, че ние сполучихме сега“, каза Яковъ, като разви едно късче книга и я прострѣ върху чина.

Г-нъ Хърсли се усмихна приятно. Яковъ бѣ казалъ това същото нѣщо много пѣти, употребявайки почти същитѣ думи, но сѣ оставаше разочарованъ. Последъ той пакъ се опитваше, и съ всичкото сѣрдечно упование на младостта, още еднажъ прогласяваше радостенъ резултатъ, но пакъ намираше, че не е сполучилъ.

„Ти си невѣрующъ баща“, каза той като забѣлѣжи усмивката на бащиното си лице. „Нѣ само гледай тука. Туй“, като посочи на единъ грубъ чертежъ, „измислихъ днесъ, и съмъ го изработвалъ внимателно“.

„Азъ мисля, че си подобрилъ последното си внушение“, каза г-нъ Хърсли, като зѣ чертежа и внимателно го гледаше. „Обаче, частъ отъ старата мащотия си остава. Но ние можемъ да продължаваме съ туй, до гдѣто то отиде, и тогава да видимъ какъ ще върви работата“.

„Това се вижда да е твоя любимъ планъ“, отговори Яковъ, като свали палтото си и почна да промѣнява нѣкоя части на машината.

Едно нѣщо въобще води къмъ друго, азъ съмъ забѣлѣжилъ“, каза г-нъ Хърсли, като още гледаше на единъ чертежъ; защото Якововитѣ скици съ молчвъ, макаръ да се виждаха ясни, не можеха всакога да си изработятъ.

„Азъ се надѣя, че нѣщо ще ни доведе до онова, което ние търсимъ“, отговори Яковъ, съ глава подъ машината, която той изпитваше по-критически отъ колкото обикновено.

„То ще стане съ врѣме. Ти си по правия пѣтъ; азъ мога да видя това, и, ти знаешъ, че търпение и постоянство могатъ да отвелатъ единъ охлювъ до Иерусалимъ“.

„Доста зависи, отъ гдѣ е билъ охлювътъ, когато е трѣгналъ“ каза Яковъ, съ глава още подъ машината.

„Не твърдѣ много“.

„Също и на числото палта, що ох-

лювът може да хвърли," бѣ Якововиятъ смѣшенъ отговоръ, като той се въвираше още по-надалечъ, и се готвеше да прѣмѣсти единъ отъ възитѣ на колелото.

"Умниягъ охлювъ си прави палта до като пактува," отговори г-нъ Хжрсли, като сложи долу чертежа за да даде на Якова другъ жжбъ вмѣсто извадения.

Слѣдъ около единъ часъ, прѣзъ който не се каза много освѣтъ разни внушения относящи се до машината, Яковъ забѣлѣжи:

"Виждате ли нѣкое подобрение?"

"Дѣйствително виждамъ".

"Като е тъй, нека спремъ за тази вечеръ".

"И азъ, речи, щѣхъ да направя сжщето внушение."

"Ако сполучимъ съ тази машина, ние трѣбва да ѝ извадимъ патентъ".

"Значи вие нѣмате съмнѣние за слѣдствието?"

"Никакъ, синко. Отначало азъ мислѣхъ, че това бѣ само едно твое мнѣние, и понеже никаква врѣда не можеше да излѣзе отъ него, азъ свикнахъ съ твоя хуморъ. Но като гледамъ, че ти иждивявашъ за него нощъ слѣдъ нощъ повече отъ година врѣме, като постоянно правишъ подобрѣния и усъвършенствувашъ идеята, азъ съмъ убѣденъ, че ти имашъ нѣщо, което съ врѣме и търпение ще се развие. И тъй продължавай. Но отъ дѣ зѣ ти идеята за тази машина?"

"Отъ г-на Белмонтъ".

"Знаеше ли той нѣщо за правене книги".

"Не; нѣ една вечеръ когато азъ говорѣхъ за машинитѣ въ моята стая, той каза: Яковъ, не можешъ ли да измислишъ нѣкое подобрѣние? Залови се за работа. Не очаквай услуга отъ машината, но направи я да ти служи. Мозъкътъ струва повече отъ желѣзото. На слѣдующия день азъ почнахъ, и отъ тогава ния я правимъ".

"Но г-нъ Белмонтъ е правъ. Злото е, че хората не искатъ да употрѣбаватъ мозъка си. Тѣ сж много лѣниви. Кой да е може да употрѣбавя ржцѣтъ или очитѣ си,

защото това изисква само обикновенно изкуство, но мозъчната работа е трудна, както ти вече си се увѣрилъ".

"Ти помнишъ г-нъ Белмонтоето слово върху, "азъ виждамъ челоуѣци като ходящи дървеса".

"Не; чуденъ стихъ е този за слово".

"Сжщо и чудно слово," каза Яковъ, усмихнато като си припомняше за него. Той говори за жилавия, орѣховъ човѣкъ, за сладкия — като захаръ човѣкъ, полезния папровъ човѣкъ, но даде особено мѣсто на палмата, която е не само полезна изцѣло, но и славно цѣвти на върха".

"Повечето хора не цѣвятъ на върха".

"Вно говорите за голѣмото число младежи съ оголѣли глави?" попита Яковъ лукаво.

"О, не," отговори благоразположено г-нъ Хжрсли. "Азъ говоря за младежитѣ, които вмѣсто да се повишаватъ въ живота, като палмовото дърво, за което туку що си говорилъ, живѣятъ като рѣпната — съ главата въ прѣстѣта, а краката на въздуха".

"Като напрімѣръ — "

"Франкъ Смитъ; има по-добъръ материалъ въ Франковитѣ крака отъ колкото въ главата му".

"Не говоришъ ли малко остро за Франкъ?"

"Може би че говоря, но азъ се страшно ядосвамъ, като гледамъ какъ единъ младежъ губи най-добритѣ години отъ живота си, както той прави. Азъ разбирамъ, че той иждивява почти всѣка вечеръ въ игране на биярдъ съ г-на Джрбинъ, и той е познатъ вече като изкусенъ картоиграчъ. Сега какво бждаще има Франкъ Смитъ? Слѣдъ двадесетъ години отъ днесъ той ще е единъ пияница, и животътъ му опропастенъ".

"Но всички младежи нѣматъ сжщитѣ вкусове. Въ моя особенъ случай, тази машина ми дава доволно забавление, но това ще бжде за много младежи безинтересно занимание".

"Това е доста вѣрно. Забавлението е добро нѣщо на врѣмето си. Само рабо-

тата безъ игра затпява момчето. Но защо младежитѣ да иждиватъ всичкото си излишно врѣме само въ игри? Тѣ трѣбва да мислятъ за бъдещето. Младежъ безъ амбиция е съвсѣмъ безполезенъ“.

Не казва ли ни се, че ако имаше ястие и облѣкло трѣбва да сме задоволни?“ попита Яковъ, скромно, защото той много обичаше истинскитѣ разисквания съ баща си“.

„Задоволство, синко, е често само едно благочестиво име за лѣнностъ. И този видъ задоволство въобще отвежда човѣка въ бѣдни домъ“.

„Моитѣ амбиции никога не сж земали това направление:

„Нито моитѣ“.

„Вие говорихте за г-нъ Джрбинъ, тате; знаете ли нѣщо за него?“

„Малко. Той не ми е особно приятель, нито пъкъ ме и тѣй горѣщо люби“.

„Има ли за това нѣкоя особена причина?“ попита Яковъ, като си облачеше палтото и се готвеше да се завърне въ къщи съ баща си. Г-нъ Хжрсли нищо не отговори. Той имаше обичай по нѣкога нищо да не казва, а често това е най-разумното нѣщо.

Въ двадесетъ и четири часа цѣлъ Норудъ знаеше, че г-нъ Адамсъ бѣ повикалъ Якова Хжрсли да му прѣведе едно чуждестранно писмо. Нѣкои казаха, че писмото дошло отъ Китай, и че Яковъ го прочелъ тѣй лесно като че чель вѣсникъ съ едри букви. Други казаха, че то било особено съобщение отъ Руското правителство и съдържало поръчка за три нараходи книга. Други настояваха, че писмото било по Еврейски, и извѣствявало, че единъ корабъ съ хубави ленени парцали щѣлъ да трѣгне отъ Яфа

„Чула ли си нѣкога нѣщо подобно?“ извика Целия Стебинсъ. Г-нъ Адамсъ го повикалъ въ канцеларията и той прочелъ писмото както азъ бихъ прочела единъ псаломъ. Азъ всѣкога съмъ казвала, че Яковъ Хжрсли е способно момче и че той нѣкога ще се прочуе“.

„Ти не си казала нѣщо повече отъ кой да е другъ“, отвърна вдовица Линвортъ. „Ние всички знаемъ, че Норудъ никога не е ималъ по-добро и по-способно момче отъ този сжщия Яковъ“.

Най-смѣшната малка усмивка се показа на устата на г-жа Пейтонъ, и за минута тя съ голѣма мъка се удържа. Точно тогава тя погледна къмъ г-жа Марло, а сжщеврѣменно и г-жа Марло погледна къмъ нея, и тѣ се виждаха да разбиратъ погледитѣ си.

„Прѣди години,“ продължи Целия „азъ казахъ, че синътъ на Иоана Хжрсли имаше свѣтло бъдаще и че той ще бжде похвала на родителитѣ си“.

„И азъ съмъ казвала сжщото нѣщо много пхти“, отговори вдовицата Линвортъ доста разпалено.

„Това значи, че Яковъ ще се назначи въ канцеларията“, каза Целия. „Не ще ми е чудно, ако той земе мѣстото на г-на Лянгдонъ. Г-нъ Лянгдонъ е много боленъ, и хората отъ фабриката мислятъ, че той нѣма да се завърне вече“.

„Азъ бихъ желала нашето Женско Спомагателно Дружество да не бѣ прибрзало съ изваждане отъ членство г-жа Хжрсли, когато мъжъ ѳ се поврѣди“, забѣлѣжи г-жа Линвортъ, безъ да мисли, че тя сама бѣ прѣдложила това бързо изключване на г-жа Хжрсли.

„Хората често казватъ и вършатъ нѣкои не добри нѣща“, каза Целия Стебинсъ скръбно „г-жа Хжрсли е една отъ най-добритѣ жени въ Норудъ, и, както азъ мисля, съ нея не сж се добрѣ обхождали.“

Пакъ г-жа Пейтонъ и г-жа Марло се погледнаха, обаче тѣ внимаваха да ги не забѣлѣжатъ другитѣ. Но колко може да се изкаже съ единъ погледъ!

„Целия Стебинсъ не е прѣкрачила прага на Хжрслеви за петъ години,“ бѣ извѣстие, което г-жа Пейтонъ прѣпрати съ погледа си.

„Сжщото е вѣрно и за г-жа Линвортъ,“ бѣ отговорътъ на г-жа Марло.

„Г-жа Хжрсли ми длѣжи една визита,“

каза г-жа Линвортъ, „но азъ се отказвамъ отъ церемонията, и ще я посѣтя утрѣ. Новото положение на Якова ще направи голѣма разлика въ тѣхнитѣ обстоятелства. Ние трѣбва пакъ да земемъ г-жа Хърсли въ Женското Дружество. Тя е много способна жена и трѣбва да влѣзе въ настоятелството.“

„Ако искашъ другари, азъ ще дойда съ тебе,“ прибърза да каже Целия Стебинсъ. „Азъ се толкова гордясь съ Якова, щото чувствувамъ нѣкакъ, си че той принадлежи на мене. Защо да се не съберемъ нѣколко души за да отидемъ заедно? Не можете ли да дойдете вие, г-жа Марло? И вие, г-жа Пейтонъ? Още единъжъ г-жа Пейтонъ и г-жа Марло размѣниха съ погледъ телеграми.“

„Да не отивашъ, г-жа Марло,“ телеграфира едната.

„Да не отивашъ, г-жа Пейтонъ,“ телеграфира другата.

„Много добръ,“ отговори накратко Целия Стебинсъ, когато г-жа Пейтонъ и г-жа Марло отказаха да отидатъ у г-жа Хърсли. „Мене се вижда това просто една християнска длъжностъ, и азъ си помислихъ, че вие ще обичате да земете частъ въ нея.“

„Ние ще сторимъ, онова, което е право каквото и да казватъ хората,“ каза г-жа Линвортъ съ голѣмо достойнство, като стана за да си отива, безъ да подозрѣ чуждата малка бръчка на уснитѣ на г-жа Марло, или мжнотията, съ която г-жа Пейтонъ се въздържаше отъ смѣхъ.

Г-нъ Колинсъ стоеше при вратата на дюкяна си, когато Яковъ замина отъ тамъ слѣдующата вечеръ. Малкитѣ му очички се виждаха да иматъ особенъ блѣсъкъ, когато Яковъ приближи.

„Нѣщо за Нели,“ каза той, като подаде на Якова една четвъртита връзка, чисто завита въ бѣла книга, и вързана съ сребърень конецъ.

„Нѣщо за плащаніе?“ попита Яковъ защото Нели обичаше да си поржва нѣнѣкои захарчета свойствени на нея.

„Не този пътъ,“ каза г-нъ Колинсъ.

„Туй отива за смѣтка на Испанското писмо, съ комплиментитѣ на,“ и тогава той погледна на вхтрѣ въ дюкяна за да види да ли г-жа Колинсъ се навеждаше по обикновения си меланхолически начинъ надъ тезгяха, но като видѣ, че тя бѣше навхтрѣ и не пѣше да може да чуе, той притури: „Христофоръ Колинсъ“.

Яковъ се усмихна, благодари му, и продължи пътя си къмъ дома.

ГЛАВА XIII.

Обикновено, пророчествата на Целия Стебинсъ се разбираха най-добръ, когато се четѣха назадъ, като старо Еврейски; но въ този случай за назначението на Якова на г-на Лянгдоновото мѣсто, нейнитѣ прѣдсказания се бърже изпълниха. Една седмица, слѣдъ случката съ Испанското писмо, г-нъ Адамсъ прие една телеграма отъ Нью-Йоркъ, която бѣ много ясна, макаръ кратка:

„Желая да се видя съ Якова Хърсли. Ще го очаквамъ въ Сббота“.

Хенри Алфордъ.

Г-нъ Адамсъ натисна електрическото копче върху масата му, въ отговоръ на което изведнажъ се яви едно канцеларско момче.

„Иди въ г-нъ Мичеловата стая, № 4, и кажи на помощникъ надзирателя, г-нъ Хърсли, че желая да го видя“.

Когато момчето влѣзе въ № 4, Яковъ бѣ занятъ съ една машина, която бѣ причинявала мжнотии за доста врѣме. Що бѣ криво въ нея, никой на можеше да узнае. Цилиндритѣ изглеждаха да сж добръ; носителитѣ дѣйствуваха рѣдовно, и всѣкоя частъ си вършеше работата. Обаче книгата, макаръ да се считаше за първо качество, изглеждаше негдѣ по дебела негдѣ по тънка, та не се равнише даже и на второ качество, и имаше постоянно оплакване отъ товарилницата.

Г-нъ Мичелъ бѣ изживилъ много скръбни часове на тази машина, и бѣ викалъ за поправката ѝ най-добригѣ механици, които можеше да намѣри.

„Право си казвамъ, че умѣтъ ми не

стига за туй нѣщо“, каза той смутенъ, като ходеше отъ край до край на машината. Той почна да я движи като внимателно гледаше всѣкоя частъ. Всичко работеше редовно, книгата излезеше прѣдъ него, нѣ той не можѣ да съзре недостатъка, отъ който се оплакваха.

„Хайде да разтворимъ машината за около единъ часъ и хубаво да я прѣгледаме“, каза Яковъ, като глѣдаше къмъ г-нѣ Мичела.

„Почни“, отговори г-нѣ Мичелъ; „каквото и да е, по-добрѣ е отъ туй“, като посочваше неравната книга.

Г-нѣ Мичелъ не знаеше колко добрѣ бѣ позната машината на Якова. Той щѣше да се зачуди, ако се научеше, че неговиятъ помощникъ имаше единъ малъкъ моделъ (образецъ) на тази сжщата машина въ тѣхната дърварница, и че той мислеше да направи нѣкои подобрѣния на тази машина. При все това, той не можеше да се начуди съ каква леснина Яковъ хващане всѣка частъ и я разглобяваше. Той бѣ си свадилъ палтото, за-прѣтналъ ржжавитѣ, и бѣ занятъ съ машината, когато влѣзе момчето съ извѣстнето отъ г-на Адамсъ. Като подигна главата си, той забѣлѣжи особенъ блѣсъкъ по лицето на Сямъ Мартинъ, неговия противникъ прѣди години, и го подозрѣ, че той знае нѣщо за мжчнотията. Той внимаваше, обаче, Сямъ да не забѣлѣжи това. Но той намисли да го варди съ особена грижа.

„Не зная да ли не мога се видѣ азъ съ г-на Адамсъ за една-двѣ минути“, каза г-нѣ Мичелъ. „Ти не можешъ сега остави работата почти за половинъ часъ“.

„Азъ бихъ желалъ ти да го видишъ“, отговори Яковъ, „азъ не искамъ да спра сега, ако е възможно. Може би има и друго нѣкое Испанско писмо“.

И тѣй г-нѣ Мичелъ отиде въ канцеларията, и обясни защо Яковъ не може да отиде тогава. На нѣкои хора можеше да стане неприятно, като си помислятъ, че тука има непослушане и ножеха да смѣрятъ

г-на Мичела, дѣто се бърка въ чужди работи. Но г-нѣ Адамсъ не бѣ такъвъ човѣкъ. Той бѣ твърдѣ разуменъ. Онѣзи свръхчувствени хора, които обръщатъ особено внимание на своитѣ права и достоинства, въобще иматъ голѣми мжчнотии. И тѣ сж всѣкога досадителни.

„Почакай малко“, каза г-нѣ Адамсъ, като стана отъ стола си, „азъ ще отида да видя, що върши Хърсли“.

Когато той дойде до № 4, Яковъ бѣ свършилъ прѣглежданieto на машината и бѣ вече напълно убѣденъ, че нѣкакъ си Мартинъ бѣ отговорилъ за мжчнотията. Той знаеше, че Мартинъ е нязкъ, завистливъ човѣкъ, който искаше да си отмъсти на г-нѣ Адамсъ, за дѣто не го назначи помощникъ на Мичела. Мартинъ мислеше, че той трѣбва да завземе това мѣсто. Той бѣше стоялъ по-дълго врѣме отъ Якова въ фабриката, и не можеше да разбере, защо младиятъ Хърсли да бѣде повишенъ надъ него. Може би той нѣмаше да мисли тѣй, ако г-нѣ Джрбинъ, съ своя изкусенъ, докачителенъ начинъ, не бѣ внушилъ, че Якововото повишение било по благоволение, несправедливо и неочаквано.

„Азъ бихъ му папакостилъ, ако бѣхъ на твоє мѣсто“, каза Джрбинъ една вечеръ, като говореше довѣрително на Мартинъ.

„Какъ?“ попита Мартинъ, като горѣше отъ желание да пакости.

(Слѣдва).

Изказвамъ моята задушевна благодарностъ на приятели и познати за съболезнованията и съчувствията имъ поради смъртъта на сина ми,

ВЕНЕЛИНА,

(7 годишенъ)

който слѣдъ петъ дневно боледуване тури край на своето земно пришествование — на 18 Юний 1901 год., въ гр. Русе.

Цвѣтанъ Цвѣтановъ.

Редакторъ-Отговорникъ: Ст. Томовъ.

Печатница „Побѣда“, Русе.